

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 16ης Δεκεμβρίου 2010*

Στην υπόθεση C-266/09,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το College van Beroep voor het bedrijfsleven (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 29ης Μαΐου 2009, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Ιουνίου 2009, στο πλαίσιο της δίκης

Stichting Natuur en Milieu,

Vereniging Milieudefensie,

Vereniging Goede Waar & Co.

κατά

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden,
πρώην College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

παρισταμένων των:

Bayer CropScience BV,

Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. Schiemann, L. Bay Larsen και τις C. Toader και A. Prechal, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 9ης Σεπτεμβρίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Stichting Natuur en Milieu, εκπροσωπούμενη από τον J. Rutteman, επικουρούμενο από τον B. N. Kloostra, advocaat,

- η Vereniging Milieudefensie, εκπροσωπούμενη από τον B. N. Kloostra, advocaat,

- η Vereniging Goede Waar & Co., εκπροσωπούμενη από τον B. N. Kloostra, advocaat,

- το College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, πρώην College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen, εκπροσωπούμενο από την I. L. Rol, επικουρούμενη από τον R. van den Tweel, advocaat,

- η Bayer CropScience BV, εκπροσωπούμενη από τους D. Waelbroeck, E. Αντύπα και E. Broeren, advocaten,

- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Wissels και τον Y. de Vries,

— η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη Σ. Παπαϊωάννου και τον Ι. Χαλκιά,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον P. Oliver και B. Burggraaf,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Η υπό κρίση αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων (ΕΕ L 230, σ. 1), και της οδηγίας 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 41, σ. 26).
- ² Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως που άσκησαν η Stichting Natuur en Milieu, η Vereniging Milieudefensie και η Vereniging Goede

Waar & Co. κατά της απόφασης με την οποία το College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, πρώην College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen (στο εξής: CTB), αρνήθηκε να τους γνωστοποιήσει ορισμένες μελέτες και πρωτόκολλα δοκιμών υπό φυσικές συνθήκες σχετικά με τα κατάλοιπα και την αποτελεσματικότητα της δραστικής ουσίας propanoicarb που διαπιστώθηκε πάνω ή μέσα σε μαρούλια (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η οδηγία 90/313/ΕΟΚ

- ³ Το άρθρο 3 της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 1990, σχετικά με την ελεύθερη πληροφόρηση για θέματα περιβάλλοντος (ΕΕ L 158, σ. 56):

«1. Με την επιφύλαξη του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη υποχρεώνουν τις δημόσιες αρχές να χορηγούν πληροφορίες για το περιβάλλον σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το ζητά, χωρίς το πρόσωπο αυτό να πρέπει να αποδεικνύει συμφέρον.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις λεπτομέρειες σύμφωνα με τις οποίες οι πληροφορίες καθίστανται πράγματι διαθέσιμες.

2. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι επιτρέπεται η άρνηση χορήγησης των πληροφοριών αυτών όταν οι πληροφορίες έχουν σχέση με:

[...]

— εμπορικά και βιομηχανικά μυστικά, συμπεριλαμβανομένης της πνευματικής ιδιοκτησίας,

— εμπιστευτικά προσωπικά στοιχεία ή/και φακέλους,

— στοιχεία που χορηγήθηκαν από τρίτο που δεν υπείχε νομική υποχρέωση να τα χορηγήσει,

[...]

Οι πληροφορίες τις οποίες κατέχουν οι δημόσιες αρχές χορηγούνται εν μέρει όταν είναι δυνατό να διαχωριστούν οι πληροφορίες που αφορούν τα προαναφερόμενα θέματα.

[...]»

Η οδηγία 90/642/ΕΟΚ

- 4 Το άρθρο 5β, παράγραφος 2, της οδηγίας 90/642/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1990, που αφορά τον καθορισμό των ανώτατων περιεκτικοτήτων για τα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων επάνω ή μέσα σε ορισμένα προϊόντα φυτικής προέλευσης, συμπεριλαμβανομένων των οπωροκηπευτικών (ΕΕ L 350, σ. 71), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/41/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1997 (ΕΕ L 184, σ. 33), προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν καθεστώς που επιτρέπει τον καθορισμό μόνιμων ή προσωρινών ανώτατων περιεκτικοτήτων καταλοίπων για τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, και εισάγονται στο έδαφός τους από κράτος μέλος καταγωγής, λαμβανομένων υπόψη των ορθών γεωργικών πρακτικών του κράτους μέλους καταγωγής και με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων προστασίας της υγείας των καταναλωτών, οσάκις δεν έχουν καθοριστεί ανώτατες περιεκτικότητες καταλοίπων για τα προϊόντα αυτά σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, ή το άρθρο 5α».

Η οδηγία 91/414

- 5 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/414:

«Με βάση τις τρέχουσες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις, μια δραστική ουσία καταχωρείται στο παράρτημα Ι για μια αρχική περίοδο που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δέκα έτη, εφόσον μπορεί να αναμένεται ότι τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που την περιέχουν θα πληρούν τους ακόλουθους όρους:

- α) τα υπολείμματά τους, που προέρχονται από εφαρμογή σύμφωνη με την ορθή πρακτική φυτοϋγείας, δεν έχουν βλαβερή επίδραση στην υγεία των ανθρώπων

ή των ζώων ή στα υπόγεια ύδατα ή μη αποδεκτή επίδραση στο περιβάλλον και μπορούν, εφόσον είναι σημαντικά από τοξικολογική ή περιβαλλοντική άποψη, να μετρηθούν με μεθόδους γενικής χρήσης;

β) η χρήση τους, που είναι αποτέλεσμα εφαρμογής σύμφωνης με την ορθή πρακτική φυτοϋγείας, δεν έχει βλαβερή επίδραση στην υγεία των ανθρώπων ή των ζώων ή μη αποδεκτή επίδραση στο περιβάλλον, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημεία iv και v.»

6 Το άρθρο 14 της οδηγίας 91/414 ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων της οδηγίας 90/313 [...], τα κράτη μέλη και η Επιτροπή φροντίζουν για την τήρηση του εμπιστευτικού των πληροφοριών που υποβάλλουν οι αιτούντες και οι οποίες αποτελούν βιομηχανικό ή εμπορικό απόρρητο, εφόσον το ζητήσει ο αιτών την καταχώρηση μιας δραστικής ουσίας στο παράρτημα I ή ο αιτών την έγκριση ενός φυτοπροστατευτικού προϊόντος και εφόσον το κράτος μέλος, ή η Επιτροπή, δεχθούν την αιτιολόγηση που προσκομίζει ο αιτών.

Το εμπιστευτικό δεν ισχύει:

[...].

— για την περίληψη των αποτελεσμάτων των δοκιμών που διεξάγονται για να αποδειχθεί η αποτελεσματικότητα και το αβλαβές για τους ανθρώπους, τα ζώα, τα φυτά και το περιβάλλον,

[...]».

Η οδηγία 2003/4

- 7 Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2003/4 έχει ως εξής:

«Στις 25 Ιουνίου 1998, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα υπέγραψε τη σύμβαση της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη, για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη των αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε θέματα σχετικά με το περιβάλλον (“σύμβαση του Aarhus”). Οι διατάξεις του κοινοτικού δικαίου πρέπει να συμβαδίζουν προς τη σύμβαση αυτή ενόψει της σύναψής της από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.»

- 8 Κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 2003/4:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- 1) “Περιβαλλοντική πληροφορία”: οποιαδήποτε πληροφορία σε γραπτή, οπτική, ακουστική, ηλεκτρονική ή άλλη υλική μορφή, σχετικά με:

- α) την κατάσταση των στοιχείων του περιβάλλοντος, όπως ο αέρας και η ατμόσφαιρα, το νερό, το έδαφος, το χώμα, τα τοπία και οι φυσικές τοποθεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υδροβιότοπων, των παράκτιων και των θαλάσσιων περιοχών, η βιοποικιλότητα και τα στοιχεία της, συμπεριλαμβανομένων των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών, και η αλληλεπίδραση μεταξύ των στοιχείων αυτών·

- β) παράγοντες, όπως οι ουσίες, η ενέργεια, ο θόρυβος, οι ακτινοβολίες ή τα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων των ραδιενεργών αποβλήτων, οι εκπομπές, οι απορρίψεις και άλλες εκχύσεις στο περιβάλλον, που επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν τα στοιχεία του περιβάλλοντος που αναφέρονται στο στοιχείο α΄.
- γ) μέτρα (συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών μέτρων), όπως οι πολιτικές, η νομοθεσία, τα σχέδια, τα προγράμματα, οι περιβαλλοντικές συμφωνίες και οι δραστηριότητες που επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν τα στοιχεία και τους παράγοντες που αναφέρονται στα στοιχεία α΄ και β΄, καθώς και μέτρα ή δραστηριότητες που αποσκοπούν στην προστασία των ως άνω στοιχείων.

[...]

- στ) την κατάσταση της ανθρώπινης υγείας και ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης ρύπανσης της τροφικής αλυσίδας, τις συνθήκες της ανθρώπινης διαβίωσης, τις τοποθεσίες και τα οικοδομήματα πολιτισμικού ενδιαφέροντος στο μέτρο που επηρεάζονται ή ενδέχεται να επηρεασθούν από την κατάσταση των στοιχείων του περιβάλλοντος που αναφέρονται στο ως άνω στοιχείο α΄ ή, μέσω των στοιχείων αυτών, από τα θέματα που αναφέρονται στα στοιχεία β΄ και γ΄.

[...]»

- 9 Το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/4, που τιτλοφορείται «Εξαιρέσεις», ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν την απόρριψη αιτήσεων περιβαλλοντικών πληροφοριών εάν η δημοσιοποίηση των πληροφοριών αυτών θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά:

[...]

- δ) τον εμπιστευτικό χαρακτήρα εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών όταν η εθνική ή κοινοτική νομοθεσία προβλέπει αυτόν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα προκειμένου να προστατευθεί θεμιτό οικονομικό συμφέρον, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου συμφέροντος για την τήρηση του εμπιστευτικού χαρακτήρα των στατιστικών στοιχείων και του φορολογικού απορρήτου.

[...]

Οι λόγοι απόρριψης που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 ερμηνεύονται συστατικά, λαμβανομένου υπόψη, για τη συγκεκριμένη περίπτωση, του δημόσιου συμφέροντος που εξυπηρετεί η δημοσιοποίηση των πληροφοριών. Σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, το δημόσιο συμφέρον που εξυπηρετεί η δημοσιοποίηση των πληροφοριών σταθμίζεται συγκριτικά προς το συμφέρον που εξυπηρετεί η άρνηση. Τα κράτη μέλη δεν δύνανται, δυνάμει της παραγράφου 2, στοιχεία α', δ', στ', ζ' και η', να προβλέπουν την απόρριψη αιτήσεων που αφορούν πληροφορίες σχετικά με εκπομπές στο περιβάλλον.

[...]»

10 Το άρθρο 11 της οδηγίας 2003/4 έχει ως εξής:

«Η οδηγία 90/313/ΕΟΚ καταργείται από τις 14 Φεβρουαρίου 2005.

Οι παραπομπές στην καταργούμενη οδηγία θεωρούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος».

Η απόφαση 2005/370/ΕΚ

11 Με την απόφαση 2005/370/ΕΚ, της 17ης Φεβρουαρίου 2005, για σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της σύμβασης για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε θέματα περιβάλλοντος (ΕΕ L 124, σ. 1), το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε την εν λόγω σύμβαση.

Η εθνική νομοθεσία

12 Κατά το άρθρο 22 του νόμου περί παρασιτοκτόνων του 1962 (Bestrijdingsmiddelenwet 1962):

«1. Η υποχρέωση τηρήσεως του απορρήτου βάσει του άρθρου 2:5 van de Algemene wet bestuursrecht (γενικού νόμου περί διοικητικής διαδικασίας) δεν ισχύει ως προς τα συστατικά ενός φυτοπροστατευτικού προϊόντος τα οποία είναι βλαβερά για τον άνθρωπο ή για ζώα ή φυτά των οποίων η διατήρηση είναι επιθυμητή.

2. Όταν από έγγραφο το οποίο βάσει ή δυνάμει των διατάξεων αυτού του νόμου προσκομίζεται στον αρμόδιο υπουργό ή αντιστοίχως στο college, ή επίσης σε άλλο πρόσωπο ή υπηρεσία, προκύπτουν στοιχεία ή από ένα τέτοιο έγγραφο μπορούν να συναχθούν στοιχεία τα οποία δικαιολογούν διασφάλιση του απορρήτου ως προς τα μυστικά της επιχειρήσεως, ο αρμόδιος υπουργός ή αντιστοίχως το college αποφασίζει, κατόπιν σχετικής γραπτής αιτήσεως αυτού που προσκομίζει το έγγραφο, ότι τα στοιχεία πρέπει να παραμείνουν απόρρητα. Μια τέτοια αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη.

3. Ο αρμόδιος υπουργός θεσπίζει κανόνες σε σχέση με τα στοιχεία για τα οποία δεν ισχύει η υποχρέωση τηρήσεως του απορρήτου.»

- 13 Με υπουργική κανονιστική πράξη της 19ης Οκτωβρίου 1999, ο Υπουργός Δημόσιας Υγείας, Ευζωίας και Αθλητισμού, από κοινού με τον Υφυπουργό Γεωργίας, Διαχειρίσεως του Φυσικού Περιβάλλοντος και Αλιείας, τροποποίησε την κανονιστική πράξη περί καταλοίπων παρασιτοκτόνων. Με την τροποποίηση αυτή καθορίστηκε, μεταξύ άλλων, σε 15 mg/kg το όριο της μέγιστης επιτρεπτής περιεκτικότητας σε κατάλοιπα της δραστικής ουσίας propramocarb επάνω και μέσα σε μαρούλι (στο εξής: ΜΠΚ).

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 14 Η τροποποίηση της ΜΠΚ της δραστικής ουσίας propramocarb επάνω και μέσα σε μαρούλι πραγματοποιήθηκε κατόπιν αιτήσεως του κατόχου του προϊόντος Previcur N. Bayer CropScience BV (στο εξής: Bayer) είναι διάδοχος του εν λόγω κατόχου.
- 15 Με έγγραφο της 31ης Ιανουαρίου 2005, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης ζήτησαν από το CTB να τους γνωστοποιήσει όλες τις πληροφορίες βάσει των οποίων ελήφθη η απόφαση σχετικά με τον καθορισμό της προαναφερθείσας TMR.

- 16 Με την από 8 Μαρτίου 2005 απόφασή του, το CTB απέρριψε την αίτηση των προσφευγουσών της κύριας δίκης στηριζόμενο στο άρθρο 22 του νόμου περί παρασιτοκτόνων του 1962. Οι εν λόγω προσφεύγουσες άσκησαν διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως αυτής με έγγραφο της 14ης Απριλίου 2005.
- 17 Στις 31 Μαΐου 2005 το CTB ενημέρωσε την Bayer σχετικά με την αίτηση παροχής πληροφοριών που υπέβαλαν οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης. Το CTB παρέιχε στην Bayer τη δυνατότητα να υποβάλει αίτηση εμπιστευτικής μεταχειρίσεως ορισμένων πληροφοριών που περιλαμβάνονται στα επίμαχα έγγραφα.
- 18 Με έγγραφο της 13ης Ιουλίου 2005, η Bayer προσδιόρισε, μεταξύ άλλων, τα έγγραφα που κατά την άποψή της περιείχαν βιομηχανικά απόρρητα. Επρόκειτο κυρίως για μελέτες περί καταλοίπων και για πρωτόκολλα δοκιμών υπό φυσικές συνθήκες. Η εν λόγω εταιρία ζητούσε να αναγνωρισθεί ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των οικείων εγγράφων.
- 19 Στις 22 Ιουνίου 2007 το CTB αρνήθηκε να γνωστοποιήσει μελέτες περί καταλοίπων και πρωτόκολλα δοκιμών υπό φυσικές συνθήκες, επικαλούμενη την προστασία βιομηχανικών απορρήτων. Παρουσίασε τον κατάλογο των εγγράφων για τα οποία επιτρεπόταν η παραγωγή αντιγράφων. Ο κατάλογος αυτός συμπληρώθηκε με τη διορθωτική απόφαση της 17ης Ιουλίου 2007.
- 20 Οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης άσκησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προσφυγή κατ' αυτής ακριβώς της αποφάσεως και της διορθωτικής αποφάσεως της 17ης Ιουλίου 2007. Οι δύο αυτές πράξεις απαρτίζουν από κοινού την επίδικη απόφαση.
- 21 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, αν ο εθνικός νόμος βάσει του οποίου απορρίφθηκε η αίτηση γνωστοποιήσεως ορισμένων πληροφοριών και η εφαρμογή του εν προκειμένω συνάδουν προς τις απορρέουσες από την οδηγία 2003/4 υποχρεώσεις.

- 22 Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, πέραν της εφαρμογής *ratione temporis* της οδηγίας 2003/4 στα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως, και επί της έννοιας της περιβαλλοντικής πληροφορίας που διέπεται από την εν λόγω οδηγία. Καταρχάς, θέτει το ζήτημα αν τα στοιχεία στα οποία στηρίζεται ο καθορισμός της ΜΠΚ ενός φυτοπροστατευτικού προϊόντος αποτελούν τέτοιου είδους περιβαλλοντική πληροφορία και, ως εκ τούτου, εμπίπτουν στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής.
- 23 Διαπιστώνοντας, ακολούθως, ότι το άρθρο 14 της οδηγίας 91/414 δέχεται τον άνευ όρων εμπιστευτικό χαρακτήρα της βιομηχανικής και εμπορικής πληροφορίας, το αιτούν δικαστήριο έχει αμφιβολίες ως προς το περιεχόμενο του άρθρου αυτού, στο μέτρο που ορίζεται ότι οι διατάξεις του έχουν εφαρμογή «[μ]ε την επιφύλαξη των διατάξεων της οδηγίας 2003/4». Το άρθρο 4 της τελευταίας αυτής οδηγίας αναγνωρίζει την υπεροχή της πληροφορίας έναντι του εμπιστευτικού χαρακτήρα των βιομηχανικών απορρήτων ή τουλάχιστον απαιτεί από τις εθνικές αρχές τη στάθμιση των αντικρουόμενων συμφερόντων.
- 24 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν αυτή η στάθμιση των συμφερόντων μπορεί να πραγματοποιηθεί εν γένει και άπαξ για όλες τις διατάξεις που θεσπίζει ο νομοθέτης ή η αρμόδια διοικητική αρχή ή πρέπει, αντιθέτως, να διενεργείται ανά περίπτωση.
- 25 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει ο όρος “περιβαλλοντική πληροφορία” στο άρθρο 2 της οδηγίας για την περιβαλλοντική πληροφόρηση την έννοια ότι περιλαμβάνει πληροφορίες που παρέχονται στο πλαίσιο μιας εθνικής διαδικασίας (διευρύνσεως της) εγκρίσεως φυτοπροστατευτικού προϊόντος, προκειμένου να καθορισθεί η ανώτατη ποσότητα

ενός παρασιτοκτόνου, συστατικών αυτού ή προϊόντων μεταποίησης του που μπορούν να υπάρχουν σε τρόφιμα ή ποτά;

- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, ποια είναι η σχέση μεταξύ του άρθρου 14 της οδηγίας 91/414 [...] και της οδηγίας 2003/4 [...], καθόσον ενδιαφέρει από απόψεως εφαρμογής σε πληροφορίες, όπως στις περιγραφόμενες στο ανωτέρω ερώτημα, ειδικότερα δε, έχει αυτή η σχέση ως συνέπεια ότι το άρθρο 14 της οδηγίας 91/414 [...] μπορεί να έχει εφαρμογή, μόνον αν από αυτή δεν θίγονται οι κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/4 [...];

- 3) Αν από την απάντηση στα ανωτέρω δύο ερωτήματα συνάγεται ότι η καθής υποχρεούται εν προκειμένω να προβεί στην εφαρμογή του άρθρου 4 της οδηγίας 2003/4 [...], έχει τότε το άρθρο 4 αυτής της οδηγίας ως συνέπεια ότι η επιβαλλόμενη με αυτή τη διάταξη στάθμιση του γενικού συμφέροντος, του εξυπηρετούμενου με τη δημοσιοποίηση, με το ειδικό συμφέρον, του εξυπηρετούμενου με την άρνηση δημοσιοποίησης, πρέπει να γίνεται στο πλαίσιο της εν λόγω εφαρμογής ή η στάθμιση αυτή μπορεί να γίνεται στο πλαίσιο εθνικής νομοθετικής ρυθμίσεως;»

Επί του αιτήματος περί επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

²⁶ Με έγγραφο της 7ης Οκτωβρίου 2010, η Bayer και η Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie ζήτησαν την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας υποστηρίζοντας κατ' ουσίαν ότι το ζήτημα αν οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης πληροφορίες αφορούν εκπομπές κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/4 χρήζει κατ' αντιμωλίαν εξετάσεως. Συγκεκριμένα, κατά τις ενδιαφερόμενες, αυτή η έννοια των εκπομπών αναλύθηκε από τη γενική εισαγγελέα με τις προτάσεις της ενώ, αφενός, το αιτούν δικαστήριο δεν είχε θέσει καμία σχετική ερώτηση

και, αφετέρου, ορισμένοι διάδικοι δεν ανέπτυξαν κανένα επιχείρημα σχετικό με την έννοια αυτή, όσοι δε ασχολήθηκαν με την εν λόγω έννοια προέβησαν σε ερμηνεία εκ διαμέτρου αντίθετη προς εκείνη που δέχθηκε η γενική εισαγγελέας με τις προτάσεις της.

- 27 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο μπορεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν προτάσεως του γενικού εισαγγελέα, ή ακόμα και κατόπιν αιτήσεως των διαδίκων, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, κατά το άρθρο 61 του Κανονισμού Διαδικασίας του, εφόσον κρίνει ότι δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς ή ότι η υπόθεση πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2009, C-42/07, Liga Portuguesa de Futebol Profissional και Bwin International, Συλλογή 2009, σ. I-7633, σκέψη 31 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 28 Αντιθέτως, ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του δεν προβλέπουν δυνατότητα των διαδίκων να καταθέσουν παρατηρήσεις προς απάντηση στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Liga Portuguesa de Futebol Profissional και Bwin International, σκέψη 32).
- 29 Το Δικαστήριο, έχοντας ακούσει τη γενική εισαγγελέα, κρίνει ότι διαθέτει όλα τα αναγκαία στοιχεία για να απαντήσει στα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματα και ότι η υπόθεση δεν πρέπει να εξετασθεί βάσει ενός επιχειρήματος που δεν προβλήθηκε ενώπιόν του.
- 30 Κατόπιν αυτού, το αίτημα περί επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας πρέπει να απορριφθεί.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων*Προκαταρκτικές παρατηρήσεις*

- 31 Επισημαίνεται ότι, κατά το αιτούν δικαστήριο, τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης πρέπει να εκτιμηθούν βάσει του δικαίου που ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως. Ως εκ τούτου, ζητεί από το Δικαστήριο την ερμηνεία της οδηγίας 2003/4, η οποία ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών. Αντιθέτως, η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι χρήζουν ερμηνείας οι διατάξεις της οδηγίας 90/313 η οποία, στο μέτρο που καταργήθηκε από την οδηγία 2003/4 μόλις στις 14 Φεβρουαρίου 2005, ίσχυε τόσο όταν οι πληροφορίες των οποίων ζητείται η γνωστοποίηση παρασχέθηκαν στην αρμόδια αρχή, όσο και όταν υποβλήθηκε για πρώτη φορά στην εν λόγω αρχή αίτηση παροχής πληροφοριών.
- 32 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι ένας νέος κανόνας δικαίου έχει καταρχήν εφαρμογή από της ενάρξεως ισχύος της πράξεως που τον εμπεριέχει. Αν δεν εφαρμοσθεί στις γεγενημένες έννομες καταστάσεις που δημιουργήθηκαν υπό το κράτος του προϊσχύσαντος νόμου, εφαρμόζεται στα μελλοντικά αποτελέσματά τους (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 6ης Ιουλίου 2010, C-428/08, Monsanto Technology, Συλλογή 2010, σ. I-6761, σκέψη 66). Δεν συντρέχει μια τέτοια περίπτωση, υπό την επιφύλαξη της αρχής της μη αναδρομικότητας των εννόμων πράξεων, μόνον αν ο νέος κανόνας συνοδεύεται από ιδιαίτερες διατάξεις που καθορίζουν ειδικώς τις προϋποθέσεις διαχρονικής εφαρμογής του.
- 33 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι η οδηγία 2003/4, που καταργεί την οδηγία 90/313, δεν περιέχει επί του σημείου αυτού καμία ειδική διάταξη.

- 34 Εξάλλου, το δικαίωμα προσβάσεως σε περιβαλλοντικές πληροφορίες συγκεκριμενοποιείται μόνον κατά τον χρόνο στον οποίο οι αρμόδιες αρχές καλούνται να αποφανθούν επί της υποβληθείσας στην κρίση τους αιτήσεως. Συγκεκριμένα, τότε και μόνον οι αρχές αυτές οφείλουν, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 28 των προτάσεών της, να εκτιμήσουν, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών και νομικών στοιχείων της υποθέσεως, αν οι πληροφορίες που ζητούνται πρέπει όντως να παρασχεθούν.
- 35 Εν προκειμένω, εφόσον η επίδικη απόφαση ελήφθη μετά την παρέλευση της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας 2003/4 στο εσωτερικό δίκαιο, τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να εκτιμηθούν υπό το πρίσμα του δικαιώματος προσβάσεως στις περιβαλλοντικές πληροφορίες, όπως αυτό ορίστηκε από την εν λόγω οδηγία, ελλείψει οποιασδήποτε αντίθετης διατάξεως της οδηγίας αυτής, η οποία εξάλλου δεν επιχειρεί, στο άρθρο της 3, καμία διάκριση ανάλογα με τη φύση των πληροφοριών των οποίων δέπει τη γνωστοποίηση, ήτοι μεταξύ εκείνων που βρίσκονταν στην κατοχή των αρμόδιων αρχών πριν από τις 14 Φεβρουαρίου 2005 και εκείνων που περιήλθαν στην κατοχή τους μετά την ημερομηνία αυτή.
- 36 Συνεπώς, το Δικαστήριο πρέπει να απαντήσει στα υποβληθέντα ερωτήματα υπό το πρίσμα της οδηγίας 2003/4, όπως ζητεί το αιτούν δικαστήριο.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 37 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2003/4 απαριθμεί τις διάφορες κατηγορίες περιβαλλοντικών πληροφοριών που το δίκαιο της Ένωσης υποβάλλει στο προβλεπόμενο από την εν λόγω οδηγία καθεστώς γνωστοποιήσεως. Με το πρώτο ερώτημά του, επομένως, το

αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν πληροφορίες όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης εμπίπτουν σε κάποια από τις κατηγορίες αυτές.

38. Επισημαίνεται, συναφώς, ότι η επίδικη απόφαση αρνείται τη δημοσιοποίηση των σχετικών με τα κατάλοιπα μελετών και των πρωτοκόλλων δοκιμών υπό φυσικές συνθήκες που προσκομίζονται στο πλαίσιο διαδικασίας παρατάσεως της άδειας χρήσεως προϊόντος το οποίο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 91/414. Κατά τη θέσπιση της τελευταίας αυτής οδηγίας, ο νομοθέτης της Ένωσης διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, όπως προκύπτει από την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της, ότι τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα δεν έχουν μόνον ευνοϊκή επίδραση στη φυτική παραγωγή και ότι η χρήση τους μπορεί να συνεπάγεται κινδύνους για τον άνθρωπο, τα ζώα και το περιβάλλον, ιδίως όταν διατίθενται στην αγορά χωρίς να έχουν ελεγχθεί και εγκριθεί επισήμως και όταν τυγχάνουν εσφαλμένης χρήσεως.
39. Συνεπώς, δεν αμφισβητείται ότι οι πληροφορίες τις οποίες αφορά η επίδικη απόφαση και οι οποίες σχετίζονται με τα κατάλοιπα φυτοπροστατευτικού προϊόντος σε τρόφιμα υπόκεινται σε διαδικασία εγκρίσεως, σκοπός της οποίας είναι ακριβώς η αποσόβηση των κινδύνων για τον άνθρωπο, τα ζώα και το περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό, οι πληροφορίες αυτές καθαυτές είναι δυνατόν να αφορούν, όπως προκύπτει από το άρθρο 2, σημείο 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2003/4, την κατάσταση της ανθρώπινης υγείας και ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης ρύπανσης της τροφικής αλυσίδας.
40. Ωστόσο, κατά το εν λόγω άρθρο 2, σημείο 1, στοιχείο στ', πληροφορίες αυτής της φύσεως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/4 μόνον εφόσον η κατάσταση της ανθρώπινης υγείας, η ασφάλεια και η ρύπανση της τροφικής αλυσίδας τις οποίες αφορούν επηρεάζονται ή ενδέχεται να επηρεασθούν από την κατάσταση των στοιχείων του περιβάλλοντος που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο 2, σημείο 1, στοιχείο α', ή, μέσω των στοιχείων αυτών, από τους παράγοντες, τα μέτρα ή τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο ίδιο άρθρο 2, σημείο 1, στοιχεία β' και γ'.

- 41 Το άρθρο 2, σημείο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2003/4 αφορά τα στοιχεία του περιβάλλοντος όπως ο αέρας και η ατμόσφαιρα, το έδαφος, το χώμα, τα τοπία και οι φυσικές τοποθεσίες, περιλαμβανομένων των υδροβιότοπων, των παράκτιων και των θαλάσσιων περιοχών, τη βιοποικιλότητα και τα στοιχεία της, συμπεριλαμβανομένων των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών, και την αλληλεπίδραση μεταξύ των στοιχείων αυτών. Το άρθρο 2, σημείο 1, στοιχείο β', αφορά παράγοντες όπως οι ουσίες, η ενέργεια, ο θόρυβος, οι ακτινοβολίες ή τα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων των ραδιενεργών αποβλήτων, οι εκπομπές, οι απορρίψεις και άλλες εκχύσεις στο περιβάλλον, που επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν τα αναφερόμενα στο εν λόγω άρθρο 2, σημείο 1, στοιχείο α', στοιχεία του περιβάλλοντος.
- 42 Εν προκειμένω, η γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικών με την ύπαρξη καταλοίπων φυτοπροστατευτικών προϊόντων επί ή εντός ορισμένων προϊόντων φυτικής προελεύσεως όπως είναι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το μαρούλι σκοπεύει, μέσω της παροχής δυνατότητας εξακριβώσεως του ορίου της ΜΠΚ, στον περιορισμό του κινδύνου αλλοιώσεως των συστατικών της βιοποικιλότητας και του κινδύνου διασποράς των εν λόγω καταλοίπων στο έδαφος ή στα υπόγεια ύδατα. Οι πληροφορίες αυτές, μολονότι δεν περιέχουν άμεσα εκτίμηση των συνεπειών των καταλοίπων αυτών στην ανθρώπινη υγεία, αφορούν στοιχεία του περιβάλλοντος δυνάμενα να την απειλήσουν σε περίπτωση υπερβολικής ποσότητας των εν λόγω καταλοίπων στο περιβάλλον, ενδεχόμενο που οι πληροφορίες αυτές επιδιώκουν να επαληθεύσουν.
- 43 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο όρος περιβαλλοντική πληροφορία που προβλέπει το άρθρο 2 της οδηγίας 2003/4 έχει την έννοια ότι περιλαμβάνει την πληροφορία που παρέχεται στο πλαίσιο εθνικής διαδικασίας εγκρίσεως ή παρατάσεως της άδειας χρήσεως φυτοπροστατευτικού προϊόντος προκειμένου να καθορισθεί η μέγιστη ποσότητα ενός παρασιτοκτόνου, συστατικών αυτού ή προϊόντων μεταποιησέως του που ενδέχεται να υπάρχουν σε τρόφιμα και ποτά.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 44 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν οι διατάξεις του άρθρου 14 της οδηγίας 91/414 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι έχουν εφαρμογή μόνον εφόσον δεν αθετούνται οι απορρέουσες από το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/4 υποχρεώσεις.
- 45 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι το άρθρο 14, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 91/414 περιλαμβάνει κατάλογο εγγράφων και πληροφοριών μη δυνάμενων να τύχουν εμπιστευτικής μεταχείρισεως. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται, στην πέμπτη περίπτωση, «[οι περιλήψεις] των αποτελεσμάτων των δοκιμών που διεξάγονται για να αποδειχθεί η αποτελεσματικότητα και το αβλαβές για τους ανθρώπους, τα ζώα, τα φυτά και το περιβάλλον». Συνεπώς, σε περιπτώσεις όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, προτού καθορισθεί το περιεχόμενο της προστασίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα που ζητεί η Bayer βάσει του άρθρου 14, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 91/414, οι αρμόδιες εθνικές αρχές πρέπει να εξακριβώσουν αν οι οικείες πληροφορίες και τα οικεία έγγραφα συγκαταλέγονται στα αριθμούμενα στον κατάλογο του δευτέρου εδαφίου του εν λόγω άρθρου.
- 46 Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι προϋποθέσεις προσβάσεως στην περιβαλλοντική πληροφορία τέθηκαν καταρχάς με την οδηγία 90/313, η οποία καταργήθηκε με την οδηγία 2003/4 στις 14 Φεβρουαρίου 2005.
- 47 Το άρθρο 14 της οδηγίας 91/414 έθεσε την αρχή σύμφωνα με την οποία οι αιτούντες άδειες κυκλοφορίας στην αγορά μπορούν να ζητήσουν οι πληροφορίες τις οποίες παρέχουν και οι οποίες αποτελούν βιομηχανικό ή εμπορικό απόρρητο να διατηρήσουν τον απόρρητο χαρακτήρα τους, τούτο όμως «με την επιφύλαξη των διατάξεων της οδηγίας 90/313». Το άρθρο 3 της τελευταίας αυτής οδηγίας προέβλεπε ότι τα

κράτη μέλη μπορούσαν να αρνηθούν την πρόσβαση σε περιβαλλοντικού χαρακτήρα πληροφορία, αν η πληροφορία αυτή αφορούσε εμπορικό και βιομηχανικό απόρρητο.

- 48 Η οδηγία 90/313 αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2003/4, της οποίας το άρθρο 4 προβλέπει λιγότερο αυστηρή προστασία των βιομηχανικών και εμπορικών απορρήτων έναντι της απορρέουσας από τον συνδυασμό των διατάξεων των οδηγιών 91/414 και 90/313 προστασίας, στο μέτρο που απαιτεί, προκειμένου να αποφασισθεί αν μια περιβαλλοντική πληροφορία εν τέλει θα γνωστοποιηθεί, τη στάθμιση του συμφέροντος που εξυπηρετεί η άρνηση γνωστοποίησής της και του δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετεί η γνωστοποίησή της.
- 49 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να γίνει δεκτό ότι από 14ης Φεβρουαρίου 2005 και βάσει των ρητών διατάξεων του άρθρου 11 της οδηγίας 2003/4, το άρθρο 14 της οδηγίας 91/414 δεν παραπέμπει πλέον στην οδηγία 90/313, αλλά στην οδηγία 2003/4. Επομένως, ελλείψει οποιασδήποτε αντίθετης διατάξεως στην οδηγία 2003/4 επί του σημείου αυτού, η παραπομπή του άρθρου 14 της οδηγίας 91/414 στην οδηγία 2003/4 πρέπει να παράγει πλέον όλα τα αποτελέσματά της.
- 50 Ως εκ τούτου, το εν λόγω άρθρο 14 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη και η Επιτροπή δεν ενεργούν κατά παράβαση των διατάξεων της οδηγίας 2003/4 όταν μεριμνούν ώστε τα στοιχεία που παρέχονται από τους αιτούντες άδειες κυκλοφορίας στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων και αποτελούν βιομηχανικό ή εμπορικό απόρρητο να διατηρούν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα τους, αν οι εν λόγω αιτούντες υποβάλουν σχετική αίτηση και εφόσον το κράτος μέλος ή η Επιτροπή δέχεται τους προβαλλόμενους από τους ενδιαφερομένους σχετικούς δικαιολογητικούς λόγους.
- 51 Κατά συνέπεια, σε περιπτώσεις όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, απόκειται στις αρμόδιες αρχές του οικείου κράτους μέλους, στις οποίες έχει υποβληθεί αίτηση εμπιστευτικής μεταχείρισεως των παρασχεθέντων στοιχείων, να μεταχειρισθούν τα σχετικά στοιχεία τηρουμένων των προϋποθέσεων του εν λόγω άρθρου 14, υπό τον όρο ότι η μεταχείριση αυτή δεν συνεπάγεται για τις αρχές αυτές, οσάκις έχει εξάλλου

υποβληθεί στην κρίση τους αίτηση προσβάσεως στις ίδιες πληροφορίες, παράβαση των υποχρεώσεων που πλέον υπέχουν από την οδηγία 2003/4.

- 52 Οι υποχρεώσεις αυτές απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 4 της οδηγίας 2003/4. Οι εν λόγω διατάξεις παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέψουν ότι αίτηση γνωστοποίησης περιβαλλοντικών πληροφοριών, πλην των περιπτώσεων στις οποίες οι οικείες πληροφορίες αφορούν εκπομπές ρύπων στο περιβάλλον, μπορεί να απορριφθεί οσάκις η γνωστοποίηση των εν λόγω πληροφοριών θίγει τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των εμπορικών ή βιομηχανικών απορρήτων, όπως προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο ή από το δίκαιο της Ένωσης. Ωστόσο, οι εν λόγω διατάξεις επιτάσσουν την περιοριστική ερμηνεία ενός τέτοιου απορριπτικού της σχετικής αιτήσεως λόγου, λαμβανομένου υπόψη του συμφέροντος που αντλεί το κοινό από τη γνωστοποίηση της πληροφορίας, καθώς επίσης, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, τη στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετεί η γνωστοποίηση και του συμφέροντος που εξυπηρετεί η άρνηση γνωστοποίησης.
- 53 Υπό τις συνθήκες αυτές, οσάκις υποβάλλεται στην κρίση των αρμοδίων αρχών αίτηση προσβάσεως σε περιβαλλοντικές πληροφορίες οι οποίες παρασχέθηκαν από τον αιτούντα άδεια κυκλοφορίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και των οποίων η προστασία ως βιομηχανικών ή εμπορικών απορρήτων κρίνεται από τις εν λόγω αρχές ως δικαιολογημένο αίτημα, κατά την έννοια του άρθρου 14 της οδηγίας 91/414, οι αρχές αυτές οφείλουν να δέχονται την αίτηση προσβάσεως στις εν λόγω πληροφορίες, αν πρόκειται για πληροφορίες αφορώσες εκπομπές ρύπων στο περιβάλλον ή αν, στις λοιπές περιπτώσεις, το δημόσιο συμφέρον που εξυπηρετεί η γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών υπερισχύει του συμφέροντος που εξυπηρετεί η άρνηση γνωστοποίησής τους.
- 54 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, υπό τον όρο ότι μια κατάσταση όπως η επίδικη στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν εμπίπτει στις απαριθμούμενες στο εν λόγω άρθρο 14, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 91/414 περιπτώσεις, οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου του άρθρου αυτού πρέπει να

ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι έχουν εφαρμογή μόνον εφόσον δεν παραβιάζονται οι απορρέουσες από το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/4 υποχρεώσεις.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 55 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 4 της οδηγίας 2003/4 έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετεί η γνωστοποίηση μιας περιβαλλοντικής πληροφορίας και του συμφέροντος που εξυπηρετεί η άρνηση γνωστοποιήσεως της πρέπει να πραγματοποιείται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση που υποβάλλεται στην κρίση των αρμόδιων αρχών ή μπορεί να καθορισθεί εν γένει στο πλαίσιο εθνικής νομοθετικής ρυθμίσεως.
- 56 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι από το γράμμα του άρθρου 4 της οδηγίας 2003/4 προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε ότι η στάθμιση των αντικρουόμενων συμφερόντων έπρεπε να πραγματοποιείται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.
- 57 Ούτε από τις διατάξεις του άρθρου 14 της οδηγίας 91/414 ούτε από άλλη διάταξη της οδηγίας 2003/4 προκύπτει ότι η στάθμιση των αντικρουόμενων συμφερόντων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 της τελευταίας αυτής οδηγίας, μπορούσε να συμπληρωθεί με καταλληλότερο μέτρο πλην της επιμέρους εξετάσεως των εν λόγω συμφερόντων σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.
- 58 Η διαπίστωση αυτή δεν εμποδίζει ωστόσο τον εθνικό νομοθέτη να καθορίσει με γενικού χαρακτήρα ρύθμιση κριτήρια ικανά να διευκολύνουν τη συγκριτική αυτή εκτίμηση των αντικρουόμενων συμφερόντων, αρκεί η εν λόγω ρύθμιση να μην αποτρέπει τις αρμόδιες αρχές από την αποτελεσματική εξέταση κάθε συγκεκριμένης

καταστάσεως που υποβάλλεται στην κρίση τους στο πλαίσιο αιτήσεως προσβάσεως σε περιβαλλοντική πληροφορία δυνάμει της οδηγίας 2003/4.

- 59 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4 της οδηγίας 2003/4 έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετεί η γνωστοποίηση μιας περιβαλλοντικής πληροφορίας και του συμφέροντος που εξυπηρετεί η άρνηση γνωστοποίησεως της πρέπει να πραγματοποιείται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση που υποβάλλεται στην κρίση των αρμόδιων αρχών, ακόμη και όταν ο εθνικός νομοθέτης καθορίζει, στο πλαίσιο γενικής νομοθετικής ρυθμίσεως, κριτήρια ικανά να διευκολύνουν τη συγκριτική αυτή εκτίμηση των αντικρουόμενων συμφερόντων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 60 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Ο όρος περιβαλλοντική πληροφορία που προβλέπει το άρθρο 2 της οδηγίας 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου, έχει**

την έννοια ότι περιλαμβάνει την πληροφορία που παρέχεται στο πλαίσιο εθνικής διαδικασίας εγκρίσεως ή παρατάσεως της άδειας χρήσεως φυτοπροστατευτικού προϊόντος προκειμένου να καθορισθεί η μέγιστη ποσότητα ενός παρασιτοκτόνου, συστατικών αυτού ή προϊόντων μεταποίησής του που ενδέχεται να υπάρχουν σε τρόφιμα και ποτά.

- 2) Υπό τον όρο ότι μια κατάσταση όπως η επίδικη στην υπόθεση της κύριας δί-
κης δεν εμπίπτει στις απαριθμούμενες στο εν λόγω άρθρο 14, δεύτερο εδά-
φιο, της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, σχετι-
κά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων, περιπτώσεις,
στις διατάξεις του πρώτου εδαφίου του άρθρου αυτού πρέπει να δοθεί η έν-
νοια ότι έχουν εφαρμογή μόνον εφόσον δεν παραβιάζονται οι απορρέουσες
από το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/4 υποχρεώσεις.

- 3) Το άρθρο 4 της οδηγίας 2003/4 έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη στάθμι-
ση του δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετεί η γνωστοποίηση μιας περι-
βαλλοντικής πληροφορίας και του συμφέροντος που εξυπηρετεί η άρνηση
γνωστοποίησής της πρέπει να πραγματοποιείται σε κάθε συγκεκριμένη
περίπτωση που υποβάλλεται στην κρίση των αρμόδιων αρχών, ακόμη και
όταν ο εθνικός νομοθέτης καθορίζει, στο πλαίσιο γενικής νομοθετικής ρυθ-
μίσεως, κριτήρια ικανά να διευκολύνουν τη συγκριτική αυτή εκτίμηση των
αντικρουόμενων συμφερόντων.

(υπογραφές)